

Vaksinasjon – ikke noe nytt

Michael 2021;18: 373–4.

I 2020 og 2021 er vaksinasjon et tema de fleste snakker om i forbindelse med Covid-19-pandemien. Men vaksinasjon, effekter, bivirkninger og argumenter for og mot, er ikke noe nytt. Vaksinasjon mot koppper ble tatt i bruk allerede i 1796. I 1801 ble den første koppevaksine satt i Norge. Fra 1810 til 1976 var denne vaksinen obligatorisk (1).

Anna Ancher: Vaksinasjon (1899). (Fra utstillingen på Lillehammer 2021, foto Ø.L.)

Som kunstmotiv er vaksinasjon nokså uvanlig. Sommeren 2021 har man i Lillehammer kunstmuseum kunnet se et maleri av en dansk vaksinasjonsscene på utstillingen *Skagens indre og ytre rom*. Bildet er fra 1899 og er utført av en av Danmarks store malere, Anna Ancher (1859–1935). Her er det nok koppevaksinering det dreier seg om, men fra slutten av 1800-tallet ble det også vaksinert mot andre sykdommer.

Anna Ancher var husets datter i Brøndums Hotel i Skagen, samlingsstedet for tidens kunstnere. Allerede som tenåring falt hun for en av gjestene, den ti år eldre maleren Michael Ancher (1849–1927) og ble gift med ham i 1880. Hun hadde et uomtvistelig kunstnertalent, fikk kunstutdanning, var på studiereiser i utlandet og hadde et gjensidig stimulerende arbeidsfellesskap med sin ektefelle gjennom et langt liv. *Vaksinasjon* er et av hennes mange motiver fra tidens dagligliv (2).

Litteratur

1. Tryland M. Kopper og koppevirus – 200 år siden første vaksinasjon i Norge. *Tidsskr Nor Lægeforen* 2001; 121 3546-50.
2. Grape-Albers H. Anna Anchers maleri – Hverdagens bilder. S. 88-114 (107-8) i: Grape-Albers H. ed. *Malerin Anna Ancher (1859–1935) in Skagen*. Hannover: (Niedersächsisches Landesmuseum), 1994.

Øivind Larsen

oivind.larsen@medisin.uio.no